

Tekna

Teknas politikkdokument om klima, miljø og energi

VEDTATT AV HOVEDSTYRE 25.08.2016

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Teknas politikkdokument om klima, miljø og energi

Tekna mener:

- Tekna legger til grunn konklusjonene til FNs klimapanel om klimaendringer og Parisavtalens ambisjoner om globale utslippskutt og klimatilpasninger. Tekna støtter det norske klimaforlikets målsettinger, og vil jobbe for en tett oppfølging av disse.
- Klimatilpasning må bli et viktig kriterium i samfunnsutviklingen, spesielt med tanke på arealdisponering og infrastrukturbygging. Den nyeste kunnskapen må ligge til grunn for nye investeringer.
- Kompetanse bidrar til å løse samfunnets utfordringer. Vi jobber for å fremme teknologiske og naturvitenskapelige løsninger som bidrar til å kombinere bærekraft, velferd og vekst.
- Norge er en energinasjon som skal videreutvikles. På veien mot lavutslippssamfunnet trenger vi økt forskning, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke områder innen fornybare og ikke-fossile energikilder. Eksisterende vannkraftanlegg må rustes opp og moderniseres slik at de blir mer energieffektive.

Klima og miljø

Klima- og miljøpolitikken må ha et tverrsektorielt perspektiv, og være basert på oppdatert kunnskap og føre var-prinsippet.

De tre største utslippskildene i Norge er olje- og gassvirksomhet, tradisjonell industri og transportsektoren. Utslipp fra disse sektorene bør derfor særlig reduseres.

Vi har alle et ansvar for å ta vare på mennesker og miljø og forhindre tap av arts mangfold. Eksempelvis bør ikke produksjon av biodrivstoff skje på bekostning av sårbar eller verneverdig skog, eller på bekostning av matproduksjon. Vern og bærekraftig bruk av arealer og naturressurser må få større prioritet i forvaltningen. Verdien av økosystemtjenester må synliggjøres og vektlegges i beslutningsprosesser.

Rapporten «Klima i Norge 2100¹» anslår at vi vil få mer styrtregn i årene fremover. Faren for flom grunnet overvannsproblematikk er økende. Tekna mener det må iverksettes kunnskapsbaserte tiltak for å forebygge skader som følge av overvann. Det krever også et forsterket statlig-lokalt samarbeid. Samtidig som vi må begrense skader på klima og miljø, må det arbeides for å utvikle strategier og tiltak som viser hvordan vi kan tilpasse oss klimaendringene. Å kunne forutse og dermed varsle om ekstremvær, flom og skred blir stadig viktigere, og kan redde menneskeliv.

Tekna vil:

- jobbe for en tett oppfølging av nasjonale og internasjonale forpliktelser
- være en politisk pådriver for at Norge utvikler og tar i bruk teknologi som bidrar til utslippsreduksjoner både i Norge og utlandet
- øke bevilgningene til forskning på klima og klimatilpasning
- at offentlige innkjøp og anbudsprosesser skal vektlegge klima- og miljøregnskap med livsløpsanalyse (sirkulær økonomi).

Fornybare og andre ikke-fossile energikilder

¹ Norsk Klimaservicesenter (NKSS), 2015:

<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M406/M406.pdf>

48 «Det grønne skiftet» er et gedigent ingeniørprosjekt. På veien mot lavutslippssamfunnet
49 trenger vi økt forskning, teknologiutvikling og fullskala demonstrasjonsanlegg på en rekke
50 områder, som vannkraft, jordvarme, havenergi, hydrogen, bioenergi, sol- og vindkraft.
51 Forskning på energilagring er også essensielt for å øke bruken av fornybare energikilder.

52
53

54 Tekna vil:

- 55 ➤ arbeide fram konkrete tiltak i samarbeid med myndighetene for å øke antall arbeidsplasser i
- 56 Norge som jobber med fornybare og andre ikke-fossile energikilder.
- 57 ➤ opprettholde og stimulere til aktiv bruk av Klimateknologifondet.
- 58 ➤ styrke miljøteknologiordningen og gjøre den permanent.
- 59 ➤ jobbe for raskere innføring av neste generasjon biodrivstoff basert på cellulose fra norsk
- 60 trevirke.

61

62 *Energi-, olje- og gasssektoren*

63 Norges vannkraft- og petroleumsressurser er fellesskapets eiendom. Olje og gass har vært viktig for
64 utvikling av velferdssamfunnet, og vil fortsatt være viktig for Norge i mange år. Sektoren gir mange
65 arbeidsplasser, også i landbasert industri. Norge er samtidig forpliktet av det norske klimaforliket, og
66 internasjonale klimaavtaler. Olje- og gassutvinning vil derfor måtte trappes ned over tid. Dette må
67 skje planmessig for å sikre forutsigbarhet og øke rekruttering til andre, og mer klimavennlige
68 næringer.

69

70 Tekna mener at elektrifisering av norsk sokkel kan redusere klimautslippene fra sektoren, avhengig
71 av beliggenhet og ved bruk av fornybare energikilder. Kost/nytte må vurderes i hvert tilfelle.

72

73 Tekna ønsker å beholde dagens TFO-ordning (tildeling i forhåndsdefinerte områder) som et
74 supplement til ordinære nummererte konsesjonstildelinger.² Både den ordinære nummererte
75 konsesjonstildelingen og TFO-ordningen må evalueres. Tekna mener at evalueringen må se på
76 ressursbruk og kostnader for bransjen ved dagens tildelingssystem, samt konsekvenser for miljø,
77 klima og ressursutnyttelse i havrommet. I tillegg bør man se på forholdet mellom administrativ og
78 politisk styrt tildeling.

79

80 Karbonfangst og -lagring i Norge er ett viktig tiltak for å redusere utslipp, særlig fra energikrevende
81 industri.

82

83 Tekna vil:

- 84 ➤ beholde dagens TFO-ordning som et supplement til ordinære nummererte
- 85 konsesjonstildelinger.
- 86 ➤ jobbe for et fullskala karbonfangst- og lagringsprosjekt i Norge.
- 87 ➤ opprette et CO₂-fond etter modell av NO_x- fondet, hvor inntekter fra CO₂-avgiften brukes på
- 88 teknologiprojekter med formål å redusere klimaskadelige utslipp.

89

90 *Kraftforsyning og nett*

91 De siste tiårene har det vært en økning i kraftforbruk, men utbygging og vedlikehold i sentral- og
92 regionalnettet har ikke vært i tråd med dette. Ordningen med grønne sertifikater vil øke
93 kraftproduksjonen, som ytterligere vil aktualisere investeringer i nettet. Tekna mener derfor det må
94 utarbeides en nasjonal plan for bygging og vedlikehold av kraftlinjer, også av hensyn til
95 energisikkerhet og -forsyning.

² <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/evaluering-av-tfo-ordningen/id643972/>

96

97 Tekna støtter ordningen med grønne sertifikater, og ønsker denne forlenget også etter 2021.

98

99 Eksisterende vannkraftanlegg må opprustes og moderniseres slik at vi kan produsere mer energi fra
100 disse. Det må bli fortgang i byggingen av utenlandskabler. Det må utvikles en strategi for å gjøre
101 Norge til et «grønt batteri», som fleksibelt kan levere kraft etter behov til Europa.

102

103 Statkraft er statens viktigste redskap for utvikling av kraftressursene i Norge. Tekna mener at
104 Statkraft og Statnett fortsatt skal være under statlig kontroll, og ha en forutsigbar utbyttepolitikk.

105

106 I dag bygges kraftlinjene slik at kapasiteten matcher effekttoppene på forbruk. Et jevnere og lavere
107 strømforbruk enn i dag vil legge til rette for et mer rasjonelt kraftnett i framtiden. Strømkunder
108 betaler i dag for forbruk, samt en årlig fastpris knyttet til nettleie. For å få til et jevnere forbruk bør
109 strømgningene bli effektbaserte. En effektbasert tariff må utarbeides slik at strømkunder fortsatt har
110 motivasjon for energieffektiviseringstiltak og lokal produksjon av energi. Tariffstrukturen må være
111 enkel å forstå.

112

113 Tekna vil:

- 114 ➤ arbeide for at norske utbyggere kommer bedre ut av ordningen med grønne sertifikater enn i
- 115 dag.
- 116 ➤ gjøre Norge til et «grønt batteri», og få fortgang i bygging av utenlandskabler.
- 117 ➤ arbeide for at Statnett får økte ressurser til å investere i sentralnettet. Statkraft og Statnett skal
- 118 fortsatt være ledende aktører innen kraftutbygging og nettbygging.
- 119 ➤ få til et jevnere strømforbruk ved at strømgningene blir effektbaserte. Fastleddet, i form av
- 120 et fast beløp per år uavhengig av forbruk og effekt, bør derfor avskaffes.
- 121 ➤ videreutvikle SMART GRID-løsninger; styringssystemer som i større grad legger til rette for
- 122 energieffektivisering, forbedret nettutnyttelse og samkjøring av forbruk og produksjon. Vi
- 123 ønsker en nasjonal strategi for SMART GRID som inkluderer løsninger for smarte bygg og
- 124 lokalt distribuert strøm- og varmeproduksjon.
- 125 ➤ utvikle hensiktsmessige forretningsmodeller slik at privatpersoner og bedrifter får større
- 126 insentiver til å selge overskuddsstrøm til nettet. Det vil blant annet være et insentiv for økt
- 127 utbygging av plusskus. Plusskunder i Norge må få grønne sertifikater for all
- 128 strømproduksjon, som i Sverige.

129

130 *Energisparing og energieffektivisering*

131 Tekna mener at Norge, på samme måte som EU, bør fastsette mål om å effektivisere nasjonal
132 energibruk.³ Et overordnet formål med å effektivisere og redusere forbruket bør være å redusere CO₂-
133 utslipp og andre skadelige gasser som metan og NO_x. Mål må videre settes for ulike sektorer, som
134 industri og eksisterende bygningsmasse.

135

136 Tekna vil:

- 137 ➤ være en politisk pådriver for mer energisparing og -effektivisering, spesielt i industrien og
- 138 eksisterende bygningsmasse.
- 139 ➤ styrke ordninger som stimulerer til flere ENØK-investeringer i næringsliv og private hjem.

140

141 *Infrastruktur, areal- og transportplanlegging*

142 Tekna støtter en nullutslippsvisjon for samferdselssektoren, herunder flere el-ferger og landstrøm til
143 skip. Tekna mener at jernbanenettet må oppgraderes og utbygges. Det vil få mer gods over på bane,

³ http://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020/index_en.htm

144 som et mer klimavennlig transportmiddel. Norge bør gjøre som Sverige, der sentrale vei- og
145 jernbanestrekninger blir planlagt sammen.

146

147 Det må satses mer på kollektivløsninger som ikke bare er rettet fra utkant og inn mot sentrum av
148 byene, men også ringløsninger og tverrforbindelser. Det må lønne seg å velge andre
149 fremkomstmidler enn privatbil. ITS (intelligente transportsystemer) har de siste årene økt kvaliteten
150 og kortet ned tiden på kollektivreiser som krever overgang mellom flere transportmidler. Tekna
151 støtter etableringen av en nasjonal reiseplanlegger. Reisende må på en enkel måte ha tilgang på
152 informasjon om hvilken reisemåte som tar kortest tid og koster minst mulig. Transportinformasjonen
153 må i tillegg vise om kollektive reiser lønner seg framfor å kjøre privatbil.

154

155 Tekna støtter tiltak som rushtidsavgift og parkeringsrestriksjoner, men dette må skje sammen med
156 utbygging av kollektivtrafikken samt raske og sikre sykkelveier.

157

158 Arealplanleggingen i de store byene må være faglig basert, ha en langsiktig horisont og gi insentiver
159 til at eiendomsbesittere, utviklere, kommuner og ulike statlige etater utvikler miljø- og klimavennlige
160 byområder.

161

162 Tekna vil:

163 ➤ arbeide for en stedsutvikling som gir muligheter for en grønn livsstil og minimere det daglige
164 transportbehovet.

165 ➤ være en politisk pådriver for overgangen til miljøvennlig drivstoff innen alle transportformer.

166 ➤ arbeide for innføring av intelligente transportsystemer (ITS) i privat- og kollektivtransport.

167 ➤ jobbe for en mer helhetlig og faglig basert arealplanlegging, herunder at
168 samferdselsutbygginger baseres på beregninger av kapasitetsbehov og totale klima- og
169 miljøvirkninger.

170 ➤ arbeide for en enklere prisstruktur for reiser med overgang mellom ulike kollektivselskaper.

Tekna

Tekna kjemper for deg og
faget du brenner for